

BloeiAlert-wandeling 'Bloemen en vruchten' in de nazomer | Duur ca. 1 uur

In deze BloeiAlert-wandeling in de tweede helft van de zomer maakt u kennis met twaalf verschillende bomen. Twee staan in bloei, negen dragen vruchten en één staat er bij vanwege de bijzondere naam. U wordt verzocht de vruchten niet te plukken.

De wandeling begint met drie bomen op het parkeerterrein. Direct links na het hek staat ***Pyrus bretschneideri* (Chinapeer)**. De chinapeer, tientsinpeer of yapeer is een soort peer, die voorkomt in het noorden van China. Hier wordt de soort veel gekweekt voor zijn vruchten. De boom heeft vanaf september sappige zoete witte peren met een wit vruchtvlees. De peren worden veelal gebruikt in de Kantonese en Taiwanese keuken, in salades maar evengoed als handpeer.

Foto's: *Pyrus bretschneideri*

U loopt een paar stappen verder en u gaat rechtsaf. Daar staat rechts een enorme conifeer die dit jaar uitbundig voorzien is van hangende kegels: ***Picea x lutzii***. Dit is een natuurlijke kruising van *P. sitchensis* en *P. glauca* en wordt ook wel Lutzspar genoemd en komt voor aan de kust van zuid-centraal Alaska en de kust van British Columbia. De boom is vernoemd Harold John Lutz, een wetenschapper die gespecialiseerd was in bosbodems. Een Lutzspar uit het Alaska Chugach National Forest werd in 2015 geselecteerd als Capitol kerstboom in Washington D.C.

Foto's: *Picea x lutzii*

Als u door loopt naar de ingang ziet u bij de fietsenstalling ***Paulownia tomentosa* (Anna Paulowna boom)**. Hoewel de Anna Paulownaboom een boom is uit de binnenlanden van China, heeft de boom een Nederlands tintje. Het was de favoriete boom van de Russische Anna Paulowna, getrouwd met de Nederlandse koning Willem II. De koningin hield van extravagante planten en de grote hartvormige bladeren en enorme paarse trompetvormige bloemen van de boom bevielen haar wel. In het buitenland wordt de boom daarom ook 'prinsessenboom' of 'keizersboom' genoemd. De boom is in Nederland in parken en tuinen aangeplant maar is van oorsprong een echte pionier. Na een verwoestende bosbrand kunnen de hittebestendige wortels snel uitlopen waardoor de boom als eerste gebruik kan maken van de door het vuur ontstane open plekken.

Foto's: *Paulownia tomentosa*

Na de entree gaat u het hoofdpad op om na 10 meter aan de rechterzijde het smalle ronde paadje in te slaan. Even verderop staat links *Cydonia oblonga* 'Leskovacka' (Kweepeer). Als u tussen de boom en het bordje kijkt, ziet u hem ook.

De kweepeer komt oorspronkelijk uit de streek rond de Kaspische zee en is inheems in Iran, Armenië, Azerbeidzjan en Georgië. Hij heeft vanaf de Romeinse tijd een plek in de Nederlandse boomgaarden veroverd, al is het hier eigenlijk een beetje te koud voor deze soort. Kweepeer bloeit met grote geurende, witte bloemen. De vrucht is een soort buikige, afgeknotte peer met bloemresten in zijn achterste. Liefhebbers geven hoog op van de geur van de kweepeer. Van het bitter en wrang smakende vruchtvlees wordt jam of gelei gemaakt. Ook is het een oude traditie om er likeur van te stoken. Na de bloei is het heerlijk uitrusten in de koele schaduw van de brede bladen. De vrucht heet in Portugal marmeleiro, waar ons woord marmelade van is afgeleid, dat was oorspronkelijk kweeperengelei.

Foto's: *Cydonia oblonga* 'Leskovacka'

De volgende boom op deze wandeling is eenzelfde soort kweepeer. Hij staat verderop links op de kruising tegenover de zuilvormige goudiep.

Foto's: *Cydonia oblonga* 'Leskovacka'

Op dezelfde kruising staat onder de grote conifeer ***Clerodendrum trichotomum* (Kansenboom of pindakaasplant)**. *Clerodendrum trichotomum* is een plant uit de lipbloemfamilie (*Lamiaceae*). De boom groeit in het wild in China en Japan. Het is de enige soort in dit geslacht die voldoende winterhard is in ons klimaat. *Clerodendrum trichotomum* heeft hartvormig, zacht behaard blad. Hij bloeit in augustus met geurende witte, stervormige bloemen. Na de bloei verschijnen staalblauwe bessen die afsteken tegen de donkerrode kelkbladeren. Deze bessen zijn giftig. Het is een meerstammige struik of kleine boom waarvan de bladeren bij stevig wrijven de geur van pindakaas achterlaten op de vingers. Linnaeus beschreef in 1753 het geslacht *Clerodendrum* met de soort *C. infortunatum*, een struik uit tropisch Azië, die al lang bekend was om zijn gebruik in de geneeskunde met de naam *Clerodendron*, dat kansenboom betekent. Deze naam slaat op de onvoorspelbare medische eigenschappen.

Foto's: *Clerodendrum trichotomum*

Op de kruising gaat u nu linksaf richting boomhut. Na ca. 15 m staat links in het struikgewas ***Heptacodium miconioides* (Zeven zonen boom; Bloem der zeven zonen)**. De oplettende wandelaar ziet nog twee kleinere exemplaren aan de linkerkant van het pad staan.

Heptacodium miconioides bloeit in de periode september-oktober en wordt tijdens de bloei druk

bezocht door allerlei insecten. De 'Bloem der Zeven Zonen' is een winterharde, snelgroeiende struik die tot 6 meter hoog wordt en heeft een fraaie afschilferende schors.

Het geslacht *Heptacodium* werd in 1916 beschreven op basis van herbariummateriaal van E.H. Wilson. De naam werd *Heptacodium* omdat de bloeiwijze in het gedroogde materiaal zeventallig leek te zijn. Maar later bleek het zestallig te zijn en had dus eigenlijk *Hexacodium* moeten heten. De soortaanduiding *miconioides* duidt op de gelijkenis van het blad, met name zijn sterke opvallende nervatuur, met het plantengeslacht *Miconia*, waarmee overigens geen evolutionaire verwantschap is bedoeld. Een opvallend kenmerk is, dat de kelk na de bloei-uitval paarsrood kleurt en zo een opvallend herfsteffect geeft. *Heptacodium miconioides* is het enige lid van het geslacht *Heptacodium*. Er zijn negen natuurlijke populaties bekend, is dus zeldzaam en staat op de rode lijst van bedreigde planten. De prachtige struik is pas in 1983 in China herontdekt en daarna in het westen ingevoerd.

Foto's: *Heptacodium miconioides*

U loopt verder het pad af en achter het bankje ziet u één van de vele soorten *Euonymus* (Kardinaalsmuts), die het Nationaal Bomenmuseum Gimborn rijk is: ***Euonymus maximowiczianus***. *Euonymus* is een geslacht van ongeveer 170 tot 180 soorten met een groot verspreidingsgebied in Europa, Azië, Australië, Noord-Amerika en Madagaskar. De vrucht is een rozerode, vier- of vijfhoekige doosvrucht, die opensplijt waarbij de vlezig, oranje zaden tevoorschijn komen. De zaden worden door vogels gegeten, die de zaden na vertering weer uitscheiden waardoor deze verspreid worden. *Euonymus maximowiczianus* doet het goed in het arboretum. Als naar rechts kijkt ziet u langs het pad onder de boom een aantal exemplaren die ook de aandacht trekken.

Foto's *Euonymus maximowiczianus*

De soortnaam *maximowiczianus* heeft de plant te danken aan Karl Ivanovitsj Maximovitch (1827 – 1891). Hij was een Russisch botanicus. Maximovitch bracht het grootste deel van zijn leven door met het bestuderen van de flora van de landen die hij in het Verre Oosten had bezocht en het benoemen van niet minder dan 2300 soorten. Als eerbetoon hebben vele botanici de door hen ontdekte planten naar hem vernoemd. Dit is ook het geval bij de uit Japan afkomstige ***Betula maximowicziana*** (**Grootbladige berk; Monarch berk**). U ziet deze grote boom tegenover het bankje aan de andere kant van het pad.

Foto: *Betula maximowicziana*

Eigenlijk hoort hij niet thuis in dit BloeiAlert. Hij staat er ook in omdat als u langs de boom schuin rechts het gazon oploopt u op weg bent naar ***Sorbus vilmorinii***. *Sorbus* (Lijsterbes) is een geslacht van bomen en heesters uit de rozenfamilie (Rosaceae). Het geslacht komt van nature voor op het noordelijk halfrond, vooral in Europa en Azië. Veel soorten uit dit geslacht worden aangeplant als sierboom. Lijsterbessen worden onder andere gegeten door vogels. *Sorbus vilmorinii*, ook wel de lijsterbes van Vilmorin genoemd komt voor in het westen van China. Phillippe Victoire de Vilmorin was de meester zaadbehandelaar en botanist van Lodewijk XV. Bijzonder is dat de bessen kleuren van groen naar rood en dan naar wit! Onze vogels zijn nog niet gewend aan witte bessen en laten ze tot diep in de winter met rust.

Deskundigen zijn het niet eens over het aantal soorten in het geslacht *sorbus*: de aantallen

variëren tussen 100 en 200. De oorzaak van deze verschillen is gelegen in het feit dat een aantal lokale soorten in staat zijn zonder bevruchting zaad te zetten. De resulterende microsoorten worden door de een als echte soorten gezien, door de ander gegroepeerd in een veel kleiner aantal variabele soorten.

Foto's: *Sorbus vilmorinii*

Direct achter *Sorbus vilmorinii* staat ***Styrax obassia* (Storax boom)**. *Styrax obassia* is een middelgrote boom, tot ca. 15 m hoog, met een kroondiameter van 5 tot 8 m en een breed eironde tot ronde, halfopen en grillige kroon. De boom behoort tot de familie *Styracaceae*. Het natuurlijk verspreidingsgebied ligt in Japan, Korea en de zuidoostelijke provincies van China. De soort groeit met name in de lagere bossen in de vochtige dalen en op vochtige berghellingen tot ca. 1500 m boven zeeniveau. De bloeiwijze bestaat uit eindstandige bloemtuilen of bloemtrossen, 10 tot 20 cm lang, met 10 tot 22 bloempjes. Dit leidt na de bloei tot even mooie vruchttrossen, die als oorbellen niet zouden misstaan. De vruchten zijn wit tot geelbruin behaard en eirond, met daarin de gerimpelde steenvrucht.

Foto's: *Styrax obassia*

Hiermee bent u aan het einde gekomen van deze BloeiAlert-wandeling waarin u kennis heeft gemaakt met bloeiende en vruchtdragende bomen en heeft u kunnen lezen hoe naamgeving van een soort tot stand kan komen.

Graag tot een volgende keer. Meer info over het Nationaal Bomenmuseum Gimborn is te vinden op: www.bomenmuseum.nl en op www.steunhetbomenmuseum.nl.

Komt u graag in het Bomenmuseum? Koop een jaarkaart via de site!

Deze kaart biedt veel voordeel, waaronder gratis toegang tot evenementen en korting op concerten in het Bomenmuseum. En u steunt met de aanschaf van een jaarkaart meteen het Bomenmuseum.

© 2024 | alle rechten voorbehouden aan het Nationaal Bomenmuseum Gimborn
en aan de auteur Ben van Schijndel